

activitat

stop desigualtats!

una oportunitat per sensibilitzar la societat a partir de la imatge i la fotografia

presentació

Com a culminació del treball previ al voltant de l'eix de gènere, proposem un projecte a través del qual els i les joves aprenguin a ser crítics i crítiques amb les desigualtats entre homes i dones dins de la nostra societat i també reflexionin sobre el paper de la dona arreu del món.

objectius educatius

- 1 Captar situacions de desigualtat en el nostre entorn més immediat i fer visibles els que són invisibles a la mirada quotidiana.
- 2 Prendre consciència que la discriminació envers la dona augmenta quan aquesta viu en situació de pobresa i exclusió.
- 3 Ser creatius i agents actius de transformació social.
Comprometre's a dur a terme projectes i accions que millorin les condicions de vida dels altres.
- 4 Adquirir un compromís amb els companys i companyes, responsabilitzant-se de les diferents fases del projecte.

A partir de la creació d'espais de reflexió dins del grup (jocs, dinàmiques, el visionat d'un vídeo i/o pel·lícula, etc.) es tracta que puguin observar i reflexionar, prèviament, sobre algunes situacions de desigualtat per raó de gènere que es donen al seu entorn més proper i obrir la mirada a la situació de la dona en els països en vies de desenvolupament. Una vegada feta la reflexió, han d'adquirir algunes nocions sobre fotografia per crear un "fotomuntatge" sobre alguna situació de desigualtat que hagin treballat i/o que vulguin denunciar.

Plantegem que aquest projecte culmini en una exposició itinerant a partir de les fotografies que enviïn els centres d'esplai. L'exposició s'inaugurarà el dia 8 de març, en commemoració del Dia de les Dones. A més a més, organitzarem un concurs en el qual tots els centres d'esplai que acullen l'exposició itinerant podran votar la imatge que més els agradi.

bases de l'exposició i el concurs

Participants

Es poden presentar totes les seccions de joves de les entitats i esplais pertanyents a la Federació Catalana de l'Esplai. Cada esplai pot presentar un màxim de tres fotomuntatges.

adolescents
12 a 16 anys
stop
desigualtats!

Temàtica

S'estableixen dues categories:

a. Fotomuntatge a través del qual es mostri una situació de desigualtat de gènere.

b. Fotomuntatge a través del qual es mostri una situació d'igualtat de gènere.

Terminis i enviament dels treballs

- El termini per enviar els treballs finalitzarà el **25 de febrer del 2011**.
- S'enviaran a la següent adreça electrònica: federacio@esplai.org
- És important que les fotografies s'hagin fet en alta resolució.
- En el cas de fotomuntatges sobre paper (collages), podeu escanejar la imatge i enviar-nos-la, o bé enviar-nos directament el treball i nosaltres l'escanejarem. El collage haurà de ser de mida A4 (tipus foli).

Fitxa inscripció del treball

Cada treball anirà acompanyat d'aquesta fitxa:

Marcar amb una X la categoria a la qual es presenta:

A. Fotomuntatge a través del qual es mostri una situació de desigualtat de gènere.

B. Fotomuntatge a través del qual es mostri una situació d'igualtat de gènere.

Títol del treball: paraula o frase curta que resumeixi la intenció de la imatge i del missatge. Màxim de 80 caràcters amb espais inclosos.

Breu argumentació: text per descriure el missatge que es vol transmetre a través de la imatge, els motius, etc.

Màxim de 600 caràcters amb espais inclosos

Autoria: Nom del grup de persones i l'esplai que han participat en la realització del fotomuntatge.

Tots els treballs es maquetaran a la FCE i se'ls donarà un format comú.

Exposició itinerant

- L'exposició estarà preparada pel 8 de març del 2011.
- L'exposició es podrà veure en format paper i en format virtual.
- La Federació organitzarà un servei de préstec per sol·licitar l'exposició en format paper.

Concurs de fotomuntatges

- Entre el 8 de març i el 8 de maig del 2011 es podran votar els fotomuntatges que apareguin a l'exposició.
- Mitjançant un aplicatiu creat amb motiu del concurs (similar al que es va crear per fer la votació de les samarretes per a la Festa Esplai) es podrà votar pel fotomuntatge que més agradi de cada categoria participant.

Els premis

- Hi haurà un premi per a cada categoria. Més endavant, a través de la comissió educativa de joves, triarem la tipologia del premi.
- Es procedirà a l'entrega de premis en el marc de la celebració de la Festa Esplai.

El fet de participar en aquest concurs implica l'acceptació d'aquestes bases.

motivació

Presentem diverses activitats d'escalfament que serviran de reflexió i punt de partida per dur a terme el projecte Stop Desigualtats!

Quants missatges caben en una imatge?

Amb aquesta activitat es vol evidenciar la importància de la imatge en els mitjans de comunicació i la relació que s'estableix en la construcció dels rols de gènere.

Per fer aquesta activitat serà necessari preparar diversos exemplars de revistes per a públic adolescent, així com premsa, especialment l'esportiva. L'esport també crea mites i models de referència per als joves, d'aquí la importància de treballar aquest àmbit:

- Quantes dones esportistes famoses coneixem?
- Quin tractament tenen les dones esportistes a la premsa? I els homes esportistes?
- Els esports que mouen masses els protagonitzen equips masculins o femenins?

Es demanarà als i les joves que retallin les imatges que sota el seu parer descriuen situacions de desigualtat de gènere, però també aquelles que trenquen amb els estereotips i mostren una imatge més actualitzada dels rols masculins i femenins.

Aquestes imatges s'enganxaran damunt d'un paper d'embalar i encetarem una reflexió:

- Quins rols de gènere es veuen reproduïts en les imatges seleccionades?
- Podem parlar d'estereotips de gènere?
- Quines conseqüències socials té això?
- Quines propostes de canvi, més justes, faríeu?

Aquest pot ser un bon punt de partida per obrir el debat sobre els temes que els i les joves vulguin: Quin tipus d'imatges proposarien als i les responsables de les revistes per promoure noves concepcions i noves idees sobre els homes i sobre les dones?

Pobresa i dona

Cada dia rebem milers de notícies sobre la situació de pobresa en la que viuen milers de persones al món. Les dones conformen el col·lectiu més afectat a causa de la seva condició de discriminació múltiple: són dones i viuen en situació de pobresa.

Proposem una dinàmica perquè el grup de joves, individualment, empatitzi i reflexioni sobre aquesta qüestió.

Cercarem en el google imatges sobre dones i pobresa. Recopilarem tantes imatges com membres formin el grup de joves.

Repartirem les imatges i, tot seguit, en l'ordre que us indiquem, compartirem les següents reflexions:

1. Descriure què veuen en la imatge.
2. Imaginar-se quina història de vida hi ha darrera de la fotografia. Com va ser tractada aquesta dona per la seva família, què va aprendre quan era petita...
3. Posar-se a la seva pell. Imaginar que som aquestes persones, pensar què ens agradaria canviar de la situació, etc.

Observem els anuncis i les tanques publicitàries

L'objectiu d'aquesta dinàmica és analitzar com es reproduïxen els estereotips de gènere a través dels mitjans de comunicació. Primer de tot, diferents grups crearan un anunci d'un producte determinat. Després els analitzarem i els compararem amb anuncis publicats en diferents revistes actuals.

- Disposat el grup en semicercle explicarem clara i breument en què consistirà la dinàmica.
- Dividim el grup en cinc subgrups. Repartim a cada subgrup un sobre on s'indica el producte del qual s'hauran d'inventar un anunci. També hauran d'especificar els personatges que hi intervenen i el diàleg que mantenen.
- Deixarem uns 10 minuts per tal que cada subgrup pugui crear el seu anunci. Demanarem a cada subgrup que ens representi l'anunci que han inventat.

Per la posada en comú i debat: Seguirem les següents passes per a la reflexió sobre cada anunci que han inventat:

- Per què ho han fet així?
- Com són les dones i els homes que hi apareixen?
- Quins comportaments, expectatives i desigs tenen?
- Quines relacions estableixen entre ells? Troben identitats de gènere estereotipades?

Analitzarem els rols de gènere en diferents anuncis que actualment es publiquen en algunes revistes o que s'emeten per televisió. Els compararem amb els anuncis que ells han produït i reflexionarem sobre com nosaltres mateixos/es som agents reproductors de les identitats de gènere estereotipades.

- Quin tipus de relacions entre dones i homes promou la difusió mediàtica d'aquestes identitats de gènere?
- Com podem modificar aquestes identitats per tal d'aconseguir unes relacions més igualitàries entre homes i dones?

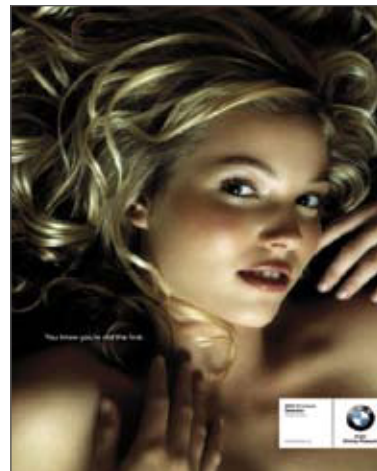
Els subgrups poden ser mixtes o del mateix sexe. També hi ha la possibilitat de fer alguns subgrups mixtes i altres del mateix sexe. Si organitzem subgrups del mateix sexe i els donem el mateix producte per representar podem observar les diferències entre noies i nois en plantejar aquesta activitat.

Exemples d'anuncis:

Demanarem al grup de joves que inventin un anunci sobre aquests dos productes.

- 1) Anunciar una marca de calçotets.
- 2) Anunciar un vehicle de segona mà.

Després de la representació els mostrarem dues imatges reals d'anuncis publicitats sobre aquests mateixos productes i encetarem la reflexió.

(Potser no s'aprecia bé però a la imatge de BMW hi ha una frase en anglès que, traduïda, diu: Ja saps que no ets el primer).

activitats

Fer un fotomuntatge

El fotomuntatge és una tècnica que consisteix a ajuntar dues o més fotografies o imatges en una sola. És una tècnica antiga que data de finals del segle XIX.

Veiem alguns exemples:

René Magritte. Pintor belga que va néixer a finals del segle XIX i va viure fins a mitjans del segle XX. Amb les seves enginyoses imatges i la tècnica del fotomuntatge pretenia provocar en l'espectador una nova mirada sobre la realitat.

Josep Renau. Segle XX. València. La seva obra artística es caracteritza per transmetre missatges de denúncia i crítica social a través del seus fotomuntatges.

George Méliès.
Francès, Pioner de la
cinematografia.
Segle XIX-XX.

Un altre tipus de
fotomuntatge.
Senzill, però amb un
missatge clar.

Per fer un fotomuntatge és necessari que tinguem en compte els següents aspectes:

1. Pensar en la idea que volem transmetre. Quina vessant de la igualtat de gènere volem expressar?

- Un missatge de corresponsabilitat en les tasques de la llar.
- Un missatge de denúncia de l'ús de la imatge de la dona com a objecte de desig.
- Un missatge a favor dels nous rols de masculinitat i feminitat.
- Un missatge sobre els valors que promou la igualtat de gènere.
- (...)

2. Després imaginarem quina imatge podria representar millor la nostra idea.

3. Tot seguit cercarem fonts per trobar aquestes imatges:

- Les imatges poden ser situacions creades pels mateixos grups de joves on apareguin ells com a protagonistes de la fotografia.
- També poden fotografiar diferents objectes i posteriorment crear el muntatge o collage.
- Hi ha l'opció de cercar imatges via Internet o a través de revistes.

4. Un cop tinguem les imatges crearem el fotomuntatge. Per fer-ho hi ha dues possibilitats:

- Fer un collage sobre el paper, retallant les fotografies, enganxant-les i superposant-les fins a aconseguir la imatge desitjada.
- Utilitzar un programa informàtic d'edició d'imatges.

Programes digitals per editar les imatges

Hi ha programes senzills de **retoc fotogràfic** que permeten treballar amb capes i, per tant, fer muntatges fotogràfics. Possibiliten barrejar imatges i fer diferents tipus de retocs i transformacions muntant, per exemple, paisatges increïbles (com podria ser un pingüi al desert). Tots són gratuïts i funcionen (excepte getpaint.net) amb Windows i Linux.

En línia (no requereixen instal·lació i són accessibles a través del navegador web):

- www.pixlr.com
- www.picnik.com
- <http://es.phixr.com/>

Instal·lables:

- <http://www.getpaint.net/>
- <http://www.gimp.org.es/>

(una mica més complicat que l'anterior però amb moltes possibilitats).

També hi ha programari **per fer muntatges ja predeterminats**, que no tenen tantes possibilitats ni flexibilitat, però que permeten fer dissenys divertits i espectaculars amb uns quants clics de ratolí:

- <http://www.photovisi.com/>

Crear collages i mosaics amb les nostres fotos. En anglès i sense registre.

- <http://www.loonapix.com/es/effector>

Efectes divertits amb les nostres fotos. En castellà i sense registre.

- <http://www.writeonit.org/>

Nombrosos muntatges amb un parell de clics. Molt divertit. En anglès i sense registre.

- <http://www.photofunia.com>

Muntatges divertits amb les nostres fotos. Anglès i sense registre.

- <http://www.pizap.com>

Més muntatges divertits, còmics, modifica les cares de les teves fotos. Anglès i sense registre.

Valoració

Aquesta proposta de treball requerirà diferents moments de valoració amb el grup. La reflexió i la valoració final hauria de servir per aprofundir en els següents aspectes:

- Comprendre que hi ha molts i diversos factors (els mitjans de comunicació, la família, la colla...), que influeixen en la nostra manera de concebre les relacions i el gènere. Sobretot, adonar-se'n que això pot canviar i que podem reconstruir una nova visió i, per tant, modificar el nostre comportament.
- La fotografia com a mitjà artístic i documental. Analitzarem si els resultats han estat els esperats, si ens han servit per prendre major consciència de les desigualtats, etc.
- La participació en els espais de reflexió. Tothom hi ha participat? Quins aspectes han despertat més interès?
- L'ambient de grup i les relacions interpersonals.
- La capacitat per organitzar el treball i el compromís per dur a terme un projecte.

posar atenció als aspectes següents

- Estaria bé poder comptar amb algun expert/a que pugui ensenyar als i les joves algunes tècniques de fotografia, ja que això enriqueiria la dinàmica i els motivaria encara més a realitzar el projecte amb qualitat.
- Transmetre la idea que el projecte Stop Desigualtats serà una empresa col·lectiva on també hi participaran altres grups de joves.
- Valorar la importància de dur a terme iniciatives socials, de denúncia i de sensibilització.

recursos

- *Les relacions a l'adolescència, prevenir abusos i fomentar la confiança i el respecte*. Unitat didàctica 2. Projecte d'Educació en Valors. Institut Municipal d'Educació. Barcelona.
- *Cambios sociales y género*. Guía didáctica. Edición: Consejería de Educación. Junta de Andalucía.
- *Ni ogros ni princesas*. Guía para la educación afectivo-sexual en la ESO. Edición: Consejería de Salud y Servicios Sanitarios. Asturias, 2007.